

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRASOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

ANUL XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Soritori nerancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 213.

Mercuri 25 Septembrie (7 Octombrie).

1885.

Nou abonament
la

„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Octombrie st. v. 1885 se începe un nou abonament, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitorii ai foiei noastre.

Prețul Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.
„ șese „ 6 „
„ unu anu 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 francoi
„ șese „ 20 „
„ unu anu 40 „

Rugăm pe domniile abonenți, ca să bine-voiască și să reînnoie de cu vreme abonamentul, ca să nu se întrerupă expedițiunea ziarului.

Domniile ce se voru abonă din nou să binevoiască să arăte și posta ultimă.

•Administrațiunea •Gazetei Transilvaniei•.

Brasov, 24 Septembrie 1885.

„Fierbe erăși în Orient“, acesta este re-frenul articulelor apărute în foile maghiare de când cu proclamarea uniunii Bulgarilor. In firma convingere, că erupțiunile dela Balcani au început și că amenința a acoperi mai curând și mai târziu cu lavă întreaga peninsulă, „Pesti Hirlap“ se ocupă în numărul său dela 30 Septembrie a. c. de cestiunea viitorului mare războiu orientală, care, țice el, pôte să se mai amâne vreo zece ani, dăr este neevitabil, deoarece numai prin sabia să pôte tăia ghemul intereselor contradicțoare în Orient.

„Ne pregătim — țice numita foia — milităresce pentru acestu moment și suntem siguri că armata comună și honveții noștri își vor face a lor datoriă. Dăr ore ne pregătim noi cu sistemul de fortificații, de drum de fer și în genere cu sistemul nostru de comunicații pentru rezolvarea viitoare mari și primejdioase probleme?“

S'au făcut, țice „Pesti Hirlap“, pași însemnați pe acestu teren, și în Galiția s'a făcut ceva; s'au clădit drumuri de fer la noi ca și în Austria, dar trebuie să țicem, că s'a făcut numai începutul începutului; mai ales față cu orientul slavă monarchia noastră n'a creșut de lipsă a construi o linie de apărare. Astfel, pe când Rusia și-a întărit hotarele sale dela apus și mărșă și și-a construit căile ferate din punct de vedere strategic, noi d'abia am început a ne îngriji puțin de una și alta. Dar și din acestu puțin conducerea armatei noastre n'a destinat nimic pentru Transilvania.

Situațiunea geografică a Transilvaniei — adauge numita foia — face din această țară stăpâna Orientului. Ca unu icu de fer ea apasă asupra corpului Orientului, așa că din Transilvania monarchia noastră pôte deveni întotdeauna stăpâna situațiunei, în casul unui războiu în Balcani și la Marea neagră.

Galiția e foarte importantă în casul unui războiu cu Rusia. E important și Ardélul, dăr mai ales decât Rusia ar porni în peninsula balcanică și s'ar alia cu România. Dacă Transilvania este ocupată de trupe austro-maghiare, Rusia fără voia monarchiei noastre nu pôte să se

cuteze nici până la Dunărea de jos, cu atât mai puțin până la Balcani. România și Bucurescii le avem în mână din valea Oitului, dela Tulgheș, Timiș și Turnu-roșu, precum avem în mână Serbia și Belgradul din Ungaria de sud.

Importanța strategică a Ardélului au dovedit-o, țice, „P. H.“ războiele orientale. Pe vremea războiului dela Crimeea, cea d'întăiu trupă ce a sosit din strimtorile Ardélului a împiosu oștirile rusești pân' în Dobrogea, a căreia linie de etapă pot fi amenințate în fie-ce moment din Ardél. Pe timpul războiului din urmă rusoturcescu s'a grăbitu comanda armatei noastre a redica fortificații la pasurile din Ardél.

Atâta a și fostu totu ce s'a făcutu. Dăr — adauge foia peștană — n'avem legătură de drum de fer cu punctele principale ale Ardélului. Numai o singură cale ferată traversază Ardélul până la Timiș. România de altă parte posedă o rețea completă de căli ferate de-a lungul fruntarielor noastre de mărșă-ți. Prin România Rusia domină linia noastră de războiu din Ardél. Pe liniile române se pot arunca la fruntariile noastre ușor trupe, pe când noi spre a ocupa pasul dela Tulgheș suntem siliți a face unu mărșă de 3—4 zile. Strimțoarea dela Oituz nu se pôte ajunge dela punctul extrem al călei noastre ferate mai curând ca în 1—2 zile.

In casul unui războiu — țice „P. H.“ — s'ar puté așadăr întâmplă ca oștirea rusă concentrată la fruntaria română să ocupe ținutul Săcuimei mai curând, decâtu aru puté să ajungă trupele noastre acolo din lipsa de căli, ferate și atunci Ardélul nu s'ar mai puté ține.

După această introducere foia peștană pretinde ca să se construescă o linie ferată dela Tergul-Mureșului la Reghin și Tulgheș și pasurile dela Tulgheș, Oituz și Timiș să fiă legate cu drum de fer. Nu uită „Pesti Hirlap“ nici de daco-românii din Ardél întrebându ce s'ar întâmplă cu Ungurii de aici, decât oștirile ruse aru intră în Săcuime? Tôte aceste „primejdii“, ce le înfățișază, n'au altceva de scop decât a îndemna pe cei dela guvern să construescă linie ferate pentru Săcuie, cari emigrăz dela noi în România, din cauza miseriei.

UNIUNEA BULGARILOR.

Din Filipopol se telegrafiază dela 3 Octombrie:

Guvernul a luat tôte măsurile ca să apere tôte granițele țării. Aprupe de Terno, Jamboli și Hermanli se află cavaleria ostrumelică, 600 de omeni, aședată în linii succesive (eșelone) susținută de cete de voluntari parte din armata bulgară unită, parte din armata rumeliotă. De asemenea posedă Terno o puternică garnisonă și liniile Terno-Hermanli și Filipopol-Eschi-Zagra se fortifică bine, precum și pozițiunile Terno. In Filipopol se află acum 600 de omeni, trupe regulate bulgare, și 500 din militia rumeliotă.

Ministru-președinte bulgar și-a exprimat speranța, că reprezentantul Austro-Ungariei la conferința ambasadiorilor în Constantinopol se va exprima binevoitoru despre uniune; această speranță e basată pe relațiunile amicale dintre Austro-Ungaria și Bulgaria, prin care guvernul bulgar a urmat numai intențiunilor oficiului de externe din Viena. „Austro-Ungaria, țice Caravelov, a creut dela noi să impedecăm din parte-ne orice agitațiune și conspirațiune în Macedonia. Acestu dorință

am respectat-o luându energice măsuri. Am adus lucrul până acolo, că o agitațiune în această direcțiune nici nu mai există în Bulgaria.“ Caravelov nutrește speranța, că tôte puterile voru recunosc uniunea.

Aci s'a împrăștiat șgomotul despre o nouă revoluțiune în Serbia, îndreptată contra regelui Milan. Astfel de sciri se discută aci fără părere de rău, deoarece Milan nu e nicidecum iubit de Bulgari. Comandantul de până acum al militiaiilor rumeliote, Drigalsski-pașa, unu Polon, care e bănuț că nu simpatisază cu unirea, a fost internat în Sofia.

Cu data 4 Octombrie se telegrafiază din Filipopol:

Despre lovitură de stat din Filipopol se dau următoarele amărune: „Ca și Kojander în Sofia, totu astfel agita Sorokin, agentul politicu al Rusiei în Rumelia oștică, aci în Filipopol în contra prințului Alexandru. Sorokin a propus lui Caravelov și unor membri ai Sobraniei să sacrifice pe prințul Alexandru, decât să-l destitue, în schimbul unirii Bulgariei cu Rumelia pe care Rusia o garantază. Rumeliții însă n'au primit această. Agitațiunea lui Sorokin a grăbitu lovitură de stat din Filipopol, ca să n'apuce Rusia înainte lucrându pe sema sa.

Aci dimineță din ordinul principelui a plecat spre graniță tôte oștirea din Filipopol și împrejurime, în număr de 12,000 omeni. — Agentul diplomaticu englesu Lascelles a plecat la Filipopol. Se crede, că are misiunea să impace pe prințul Alexandru cu Sultanul.

Pe înălțimile de-alungul riului Tungea se observă mișcări de trupe turcesce. Se asigură, că numărul lor nu e mare. Ordinul dat trupelor bulgare țice, că să evite orice ciocnire, dăr dacă totuș Turcii aru trece granițele, trupele bulgare să respingă cum trebuie.

Din Niș se telegrafiază dela 4 Octombrie:

Scușcina a resolut în ședința de aci tôte lucrările. După cetirea numeroselor telegrame de felicitare din partea poporului, s'au primit cu aclamațiune tôte proiectele de legi, ca: facerea unui împrumut de 25 milioane, introducerea monopolului tutunurilor, aprovizionarea și încartirarea trupelor, modificarea legii Bancii naționale pentru emiterea bancnotelor de 10 și înființarea de agenții, în fine reintroducerea monedei de aramă pusă afară din cursu. Deputatul radicalu Sima Milosevicu exprimă, în numele partizanilor săi, încredere guvernului și mulțămă pentru acțiunea lui patriotică. Proiectul de adresă, ce s'a imănat aci după ameli regelui, e plin de demnitate și patriotismu.

Din Sofia se telegrafiază dela 4 Octombrie:

Tôte Bulgaria a devenit unu adevăratu câmpu militar; populația bărbătescă dela 15 până la 45 ani a fost chemată sub arme. Tinerii sunt înarmați în cea mai mare parte cu puscă sistem Berdan, celelalte trupe cu Krnka; ar trebui încă multe arme pentru a se puté inarma bine toți voluntarii; se simte mare lipsă de artilerie și de cavalerie; o armată turcescă, care ar dispune de numeroșe trupe de cavalerie, ar puté înfrange lesne liniile bulgare. Drumul dela Lom-Palanca-Sofia-Balcani e plin mereu de trupe și de munițiuni; pe această linie se formază acum o armată de rezervă nu în scopul d'a ține peptu Serbiei, după cum susțin unii, ci pentru a se opune celor trei divisiuni turcesce concentrate la Skopia, în casul când ele aru voi să intre în Bulgaria.

Din Varna se telegrafiază dela 4 Octombrie:

Conferința va avea multu de lucru din cauza rivalităților dintre naționalitățile din peninsula balcanică. In totu casul sarcina conferinței e din cele mai grele. Dacă dânsa își va limita lucrările la actuala cestiune a unirii, întrunirea ai ar fi de prisos, căci faptul indeplinitu constituie o putere mai mare decât chiar conferința; dacă conferința se va ocupa cu întreaga cestiune a rivalităților din peninsula, cu greu de va puté stabili o programă la care să adereze tôte puterile; în casu când problemele din programă nu s'ar puté deslega, conferința se va despărți fără să fi făcutu nimic și situația va fi mai rea decâtu la începutu.

Unu corespondentă ală „Veteranului“ anunță, că în Dobrogea, în toate părțile pe unde locuiesc Bulgarii fie chiar câte unul într'unu cătună, au început a se agita în urma unirei Bulgariei cu Rumelia, dîcîndu că au să ia Dobrogea (cu prază pôte!). Toți acești Bulgarii, cari sunt cetățeni români, au drepturi de a fi primari și funcționari, posedă câte unu pașaportă rumeliotă seu bulgară, astfel că toți sunt mai mult niște agenți panslaviști, decât locuitori pacnici. Corespondentul dă o listă de mai multe sate, unde cetățenii alegători sunt supuși români pro-forma în realitate Bulgarii.

SCRILE DILEI.

Șeful secțiunii siguranței publice din ministerul de interne, consilierul ministerială Jekelfalussy, însoțit de comandantul gendarmeriei din Ardeală, maiorul Patay, călătoresce prin Ardeală, precum se crede, în afacerea „României irredente.“

—

Vedem că toate foile maghiare, „Pester Lloyd“ au reproduș calumniile despre oficerii români dela regimentul de infanteriă din Alba-Iulia. Ba unu ôreacă Borosnyai Nandor într'unu numără mai nou ală țiarului „Pesti Hirlap“ face și nisce deducțiuni miserabile, pe basa acestor scornituri, sub titlulă „Casulă din Alba-Iulia.“ In asemeni împrejurări este de interesă a cunoșce numele autorului acelor scornituri mișeșci, ca să se vadă dela ce ômeni își primesce „Ellenzék“ informațiunile. Autorulă acelor pamflete ni se spune că ar fi avocatulă armênă fără clientelă cu numele Isekutz Ianos, actualmentă redactorulă ală foiei locale din Alba-Iulia „Gyula-Fejervari Közlöny“, foia susținută de o clică șovinistă, care însă nu ese peste bariera orașului de cetită ce e. Cătă privește caracterulă acestui omă, ni se împărtășesce Nr. 55 ală lui „Ellenzék“ din a. e., în care dînsulă este declarată de cătră unu proprietară maghiară Barsay Miklos de înșelătoră (csalo). Acestă omă ni se asigură, că nu s'a putută purifica până acum de acea acusare, și etă că „Ellenzék“ și-lă alege de confidentă și pe basa scrisoriloră lui îndrănesce a ataca chiar și pe oficerii din armata comună. O, Kultur-egylet, Kultur-egylet, mare pomână ți-ai face, când ai învăța pe astfel de ômeni înainte de toate buna cuviință și apoi să umbli dnpă cai verđi!

—

Gvernulă a trimisă municipieloră o ordinațiune, în care le provôcă ca în 24 de ôre să facă cunoscută, dîce „M. Hirado“, cătă armată aflată în marșă ar fi în stare să întrețină cu cele de lipsă.

—

Ministrulă de internea a visată jurisdicțiunile, ca în pașaportele ce le eliberază să nu mai trecă, ca servitorii seu tovarăși de călătoră, tineri obligați la serviciulă militară, ci să-i avizeze ași procura înșiși pașaportă. Motivulă acestei dispozițiunii este, că mulți tineri obligați la serviciulă militară se sustragă dela aceta fugindă în Serbia și România, de unde nu se mai întorcă.

—

„Temeșiana“, institutulă de credită și economii din Timișoara, precum cetimă în „Luminătorulă“, și-a începută activitatea sub nisce auspicii foarte imbucurătoare, plasândă sumele incurse din acțiuni ca impramuturi la poporulă nostru și oferindu-i-se sume pentru fructificare. Creditulă acestui institută tînără creșce din țî în țî, și

FOILETONŪ.

Fragmente din țiarulă lui Bartolomeu Szemere.

Naplóm. Számúzesésében írta Szemere Bertalan. Első kötet. Pest 1869. Kiadja Ráth Mór.)

(Urmare.)

Pag. 149. Aci vorbindă Szemere despre Almasy dîce: din aristocrată s'a făcută republicană; apoi adauge: „mi-a succésă a-lă convinge despre imposibilitatea susținerii su. primăției istorice a elementulă maghiară“ (magyarság)*

Pag. 153. Intre Kossuth și o parte a emigrațiunii din Londra s'a întemplată o rupere. Scimă că Kossuth călătorindă a numit unu Comitétă, ală cărui președinte era Lupulă farkas, eră membri Thaly și încă unulă. După mórtea lui Kemény s'a alesă cont. Paul Eszterházy. S'a gășit unulă care a cerută ca aceta alegere să se substernă lui Kossuth pentru aprobare; atunci Thaly, Vukovics și alți declară că nu e de lipsă, pentru că puterea suverană este „Emigrațiunea“ (adecă totalitatea Emigranților) și Kossuth este subordinată ei ș. a.; totdeodată a cerută dela Kossuth socotelă despre banii adunați. La aceste Kossuth a răspuns într'o epistolă îngâmfată și necioplită, că dacă au asemenea concepte, să jôce numai și mai departe pe „Suveranulă“, dar elă despre aceta nu vrea să șcie, cu banii adunați de elă va dispune dînsulă după plăcere, va da din ei cui va voi; dacă nu le place, atunci cere să i se reintôrcă cei

* Teleký în 1861 a fostă prinsă de poliția germană în Dresda și estrădată Austriei. Cancelarulă Ungariei de atunci însuși l'a prezentat pe Teleký regelui, care l'a agrățiat. Când însă era să se deschidă dieta Ungariei (totă atunci) Teleký s'a împușcată în Pesta; cauza sinuciderii sale e încă secretă.

ca unu semnă de bună augură, ni se spune, că consistoriulă eparchială aradană încă a luată concludulă a depune la acestă institută unele sume din fondurile diecesane.

—

Duminecă în 4 Octomvre au plecată din Sibiu 200 de recruți la regimentulă românescă de infanteriă Nr. 31 ce ține garnisonă în Viena. Până la gară au fostă însoțiti de musica regimentului de infanteriă Nr. 82.

—

La banchetulă ce s'a dată la 1 Octomvre în onôrea intendanțului teatrului națională din Pesta, br. Podmanitzki, ministru-președinte Tisza a ținută ună toastă, în care între altele dîce, că teatrulă națională ungurescă a avută până acum o îndoită misiune, de aci înainte însă să aibă numai una; până acum adecă a urmărită și scopulă culturală și cultivarea limbei maghiare; bine; ar fi cănd de aci înainte n'ar mai avea lipsă să lupte în interesulă limbei maghiare, fiindcă întréga țeră va fi maghiară. — Nu e prostă celă ce mănâncă șapte pâni, dér e prostă celă ce le va da.

—

Calea ferată Murășă-Ludoșă-Bistrița se va preda circulației dela 7 până la 12 Octomvre n.

—

Intr'o telegramă particulară primită din Bucuresci de cătră țiarulă „La Réforme“, din Bruxelles, se dîce că România este otărită să sprijine, la Constantinopolă și pe lângă puteri, dorința Macedono-Româniloră, cari ceră ună esarhată independentă de patriarculă dela Constantinopolă. Ei ceră să depindă numai de mitropolitulă din Bucuresci.

—

Comande de tunuri s'au făcută, dîce „Részboiulă“, la fabricele franceșe de cătră guvernele din România, Serbia și Grecia.

—

Generalulă belgiană Brialmont a cerută guvernului său să-lă pună în retragere din cauza vârștei sale (65 de ani). „L'Indép. roumaine“ dîce, că generalulă vrea să mîrgă în România, ca să supravegheze lucrările de fortificare ale Bucuresciloră.

O SENTINȚĂ MODERNĂ UNGURĂSCĂ.

Rodna vechiă, în 27 Septemvre 1885.

(Fine.)

Așa sună sentința grea, prin care se dă o însemnătate pre mare unui lucră fără însemnătate. Fierse că sentința s'a adusă în limba maghiară, căci așa demândă „idea de stată maghiară.“

Durerea viuă, ce-o simțimă cu toții noi cei din jurulă acesta unde nu'mi aducă aminte să fi mai auđită v'odată o astfel de sentință, nu se pôte descrie, și durerea aceta e o durere generală, și cum nu? De persôna unui candidat de profesoră, familia care l'a crescută prin școlă cu jertfe mari, lăgă speranțe frumoșe, comuna privia și privește în Constantină Popă pe ună viitoră conducătoră-educătoră ală tinerimei sale și pe ună adevărată și devotată luptătoră pentru interese sale naționale.

Ne dore când vedemă, că Constantină Popă e condamnată după a noastră convingere pe nedreptă, dér aceta durere devine și mai mare, când cugetămă la împregiurarea că renegații din Rodna suntă satisfăcuți că dînsulă a căduță victimă; și-au satisfăcută momentană pasiuniloră de rășbunare pentru necazurile ce li le croiesce o inteligență română în frunte cu preoții zelosi, cu învățatori hârnici și cu notară bravă. Să nu

500 puncti sterlingi, cari deja i-a împărtășit, căci are să cumpere arme etc. Dela aparițiunea acestei epistole se reînovesce partida; dar lupta nu are înțelesă, Kossuth va reveni cu puține părăluțe, cu multe cuvinte dulci și toate le va regula erăși.

Pag. 163. (Iulie 1852) Kossuth. încă în luna lui Maiu s'a reintorsă dela America; ultimele săptămăni le-a petrecută în liniște la New-York, ca o stea căduță; mai multă nimeni n'a luată cunoștință despre dînsulă, și sub nume străin (cum facă Suveranii) suinda se în corabiă a ajunsă în Angliă, fără ca să fi fostă salutată nici de ună puie de pa-ere. Diarele abia au anunțată cu câteva cuvinte că a sosită; abia ilă vîșiteză cineva. e asemenea teatralistului, care repășindă de pe scenă, în vestimentulă seu de toate țilele, se perde între ômenii de pe strade. — Cu totulă a adunată 90,000 de dollari, și a contractată arme, șel etc. în preț de 150,000 dollari; prin urmare seu nu va avé bani, seu că nu-i va puté mulțumi pe creditoră. — Dealtmintrelea locuesce în casă frumôsă, trăiesce domnesce, dar salariele lunare nu le mai plătesce, decât la câțiva mai fideli ai săi. Abia este omă cu autoritate carele să-i fiă aderentă. Paul Eszterházy, Vukovics și alți 25 s'au declarată în contra lui; Klapka, Teleky, Almásy, Mich. Horváth, Józsika, Meșáros s'au dusă la o latură și nu mai stau cu elă în legătură, desaprobândulă faptele, — asemenea Percel și Vester, și dintre numele cunoscute de Europa numai Pulszky mai este cu elă.

Nu puțină lovitură i-a dată și aceea, că după eșirea opului lui György, toate țiarele declară, că György, nu e trădătoră în acelu înțelesă în care l'a fostă publicată Kossuth.

crédă nimeni, că întemplantă descrișă i-a adusă necăzului Constantină Popă, nu, dînsulă nu suferă întră toate pentru faptele sale. Elă suferă numai pentru aceea, că intelința română din aceta comună, fiindă la culmea misiunii sale, nu suferă, ca șovinistă să o încalce, și fere, pentru-că de ună timpă încôce intelința română — de când adică a venită la convingerea, că are a face cu o partidă, ce se numesce pe sine maghiară și care constă din nisce membri lipsiți de tactulă, ce caracterizăză pe bărbatulă matură — a ruptă o pentru totdeună cu ea; suferă pentru-că nu s'au adusă la cale în preșentă țile pertractării finale nisce reverse pretinșe de șovinismă suferă cum suferă totă Românulă astă-đi în aceta țeră pentru că e Română.

Perchisițiunii, țerirea preoților nostri pentru șorturi prin închisori și sentințe de natura aceta vîdă că aducă, pe totă ția și când cugetămă la aceste ne vîdă a crede, că sentința ce se află scrisă pre frontispiciulă edificiului ultimului foră jurisdicțională, ală curiei în Pesta „Justiția regnorum fundamentum“ e o maxime care la noi în țeră e mórță, nu se vede a fi pusă în pracsă cu toate că pre când perchisițiunile, prigoniște preoților și sentințele de aceta natură ne învrășmășesce numai prin punerea în viață a acelei maxime, — ce a trebui cu deosebire aslăđi să fiă „Credeulă“ fie-căruiă decătoră — s'ar puté împăca și aduce buna înțelegere și armoniă între naționalitățile acestui stată poliglotă, cătă decă a avută vre-oadtă lipsă de pace internă, aceta desigură o are.

Nu mai justiția dréptă pôte forma cimentulă, ceteră să lege naționalitățile acestei țeri, așa cum lăgă varulă cărămidă de cărămidă într'ună edificiu pomposă. —

CASARMA MILITARĂ DIN ORĂȘTIA.

Orăștia, 20 Septemvre

Publiculă orașului Orăștia s'a obligată a construi pentru garnisonă militară de aici o casarmă. De mai mulți ani afacerea casarmei a ocupată în modă intensă și mai cu semă pe factorii competenți ai orașului și în deosebi comunitatea orașului a pusă toate la cale pentru a pregăti și asigura construcțiunea casarmei; a înființat ună anumită fondă de casarmă și a urcată taxele pe articuli de consumă, ca să sporéscă acestă fondă și să procure astfelă toate mijlocele financiare necesare pentru construcțiune.

Toți suntă convinși despre necesitatea acestoră măsură și publiculă nu marmură, dér ceea ce a provocată o neliniște, ba chiară indignațiune în publiculă Orăștiei este modulă, cum a procedată comunitatea Orăștiei la darea în întreprindere a casarmei.

Prima întrebare a fostă: *loculă* unde să se construéscă casarma și apoi *modalitatea*, cum s'ar putea construi casarma mai *efină*.

După opiniunea bărbăților de specialitate nepre ocupați, casarma trebuia construită la unu locă, care intrunescă toate condițiunile igienice și anume în partea din josă a orașului, unde se află apă curgătoare în abundență, fiindă apa prima necesitate pentru o garnisonă.

Dér comunitatea orașului, a cărei maioritate se compune esclusivă din elemente sâșesce, a dovedită deșă la alegerea locului, că nu considerațiunile igienice, ci interesele particulare ale d-loră din maioritate suntă deciziătoare, când este posibilitate de a face unu profită unu. Astfelă comunitatea s'a hotărîtă pentru construcțiunea casarmei la unu locă din partea de susă a orașului sub delulă viiloră, unde lipsa de apă este foarte simțită. Militarii voră simți aceta lipsă și mai tare.

Pag. 173. Ea dela luna lui Augustă mă ocupă cu cestiunea naționalităților. Era cu neputință să nu iau la cercetare și cestiunea orientală, căci *causa maghiară stă în cea mai strînsă legătură cu deslegarea ei*. Cestiunea este delicată, pentru mine cu atâtă mai multă, pentru că eră mă aduce în conflictă cu partidă lui Kossuth. *Ai nostri adecă din trecutulă celă mai deapropă, se vîdă a nu fi învățată nimică*; ei după catastofă suntă mai înfricați, decum au fostă mai înainte. Nu suntă capabili de a cuprinde, că pășindă pe țeremulă revoluțiunii, țeremulă istoricū l'au părășit de faptă. Nu voiesc a se împăca cu Dinastia Austracă, nici conciliare cu rasele slavice și române nu voiesc; nu potă vedé că fără de confederațiune este nici ună prospectă la învingere. Suntă aplecați a abđice de Croația, mai alesă pentru că credă că estă modulă voră scăpa de grăniceră, ca de inimic; dar aceea nu o șocotesce, că Croația este conducătorulă raseloră și intereseloră slavice, care e în stare ca odată să aducă triumfă causei tuturoră Slaviloră. *Cine ne va ajuta pe noi în aceta luptă?* Austria nu, înțelegă Dinastia, nici Nemții, Italianii nu, apoi nici Slavii. — În țerile străine, amicii ordinei dominante încă nu ne voră ajuta, înțelegîndă sub acestia pe doctrinariii franceși și toryșii englesi. Și democrații suntă în contra noastră încă și Mazzini, precum și republicanii franceși. Kossuth, și partizanii lui pe scena Europei jôcă aceeași politică care a făcută o acasă, când totă aceea ce se întempla între marginile Ungariei o privé de cauză internă. *Se izolă pe sine de toate elementele*, tocmai așa de aceia, cari procedă din principii, ca și de acela, care iea de măsura fapteloră sale puterea.

* Ce arđice d. Szemere de ar vedé grandomania de acuma?

pentru că ori câte fântâni s'arū construi, acestea nu vorū putea aprovisiona garnisona cu apă în cantitatea și cu ușurința necesară. De aceea ne mirăm, cum a putut comisiunea tehnică militară să se învoească cu acesti loci nefavorabili.

Alegerea acestui loc se esplică prin împrejurarea, că fratele primarului are în aceste locuri pământuri, care prin espropriatione devinū forte profitabile. Și apoi mai departe, în această parte a orașului se află elementul săsesc compact, între aceștia și cumnatul primarului, și venitul pecuniar al casarmei se concentrează la Sași și astfel pre lângă profitul particular se mai adaugă și un avantaj național.

Dér traficul nu s'a restrins pre lângă acestu câștig. Majoritatea săsescă din comunitate a mers mai departe cu lăcomia și cu cinismul său.

La 26 Augustu a. e., comunitatea a ținut ședință pentru a aduce o hotărîre despre rezultatul ofertelor, respective pentru a decide: cui se se dea în întreprindere ȳdirea casarmei. Acastă ședință a fost una dintre cele mai șgomotose și mai scandalose.

Publicul celū mare credea, că ȳdirea se va da acelorū antreprenori, cari au făcutu celū mai favorabilu ofertū și anume d-lor Augusto Mazzuchi și comp. Drottar, cari s'au oferitū a construi casarma cu 2696 fl 26 cr. mai estinū decâtū ceilalți oferenți. Dér construcțiunea totuși s'a datū sasului Maetz și cumnatului primarului, Jos. Antoni, și orașulū păgubesc prin acesta suma de mai sus.

Firesce, că majoritatea săsescă a aflatū dreptū scusă pentru acastă procedere motivulū, că antreprenorii aprobați s'au legatū că vorū termina construcțiunea cu o jumătate de anū înainte de terminulū fixatū și astfel orașulū profită prin acesta mai multū decâtū e diferența între Mazzuchi și Maetz et comp. Acesta este o apucătură, pentru că decă era prevădută în planulū de oferte o asemenea condițiune, de sigurū că și Mazzuchi s'ar fi declaratū în acastă privință în modū identicū.

Pentru a da o exactă esplicare a procederei, ne permitem a arăta legătura de înrudire ce există între membrii din majoritatea comunității.

Membrulū Eduard Antoni e frate cu antreprenorulū Jos. Antoni, membrulū Gust. Wagner e cumnatulū lui Jos. Antoni. I. Hardt și primarulū Iosif Schuller suntū cumnați, membrulū Ad. Schuller frate cu primarulū, și așa mai departe toți membrii din majoritate suntū legați prin înrudire și solidaritate de interese unii cu alții.

Față cu acastă solidaritate de interese, minoritatea în frunte cu advoc. Dr. Tincu și Sam. Popū nu a pututū isbuti cu propunerea, apărată cu multă energiă, de aȳda întreprinderea la cei mai estini oferenți, adecă d-lui Mazzuchi et comp.

Maghiarii au luptatū în falanga Romānilorū. — De unū anū încōce există adecă legătură de solidaritate între Romāni și Maghiarii din comunitate în afacerile comunale, numai cātū acastă luptă solidară totuși nu a avutū nicī unū rezultatū pozitivū până acum, pentru că Sașii suntū bine disciplinați și rutinați și au în persoană primarulū Schuller unū conducătorū agilū și dibaciu, care se scie afla în orī și ce împrejurări.

Afacerea cu casarma va veni și în adunarea proximă comitatensă din Deva și va fi și acolo obiectū de înverșunată discutiune, pentru că s'a subșternutū două recursuri contra hotărîrei comunității din Orăștia.

DISLOCĂRI DE TRUPE.

Din Făgăraș se scrie lui „Sib. Deutsch, Tgbllt.“ următoarele:

Nu mă mirū, dacă cugetū, ce puțină cultură europeană au Maghiarii, încă și aceia cari se socotesc a fi conducători. Eu nu am fostū număratū acasă între cei fără știință, și acuma vedū, când 'mi alegū din literatura străină obiecte specifice de studiatū, ce înguste suntū conceptele noastre, ce sterilă este știința noastră, ce superficiali suntū cugetătorii noștri (mi szük a mi felfogásunk, mi silany a mi tudományunk, mi felületsek a mi gondolkodóink).

Tineri, de jumătate încă prunci, cei din străinătate, stau acolo, unde bărbății noștri conducători niciodată nu s'au înălțatū despre vederi generale politice n'avemū nicī ideă, suntemū cu totulū neorientați în relațiunile Europene, avemū vanitate ca Franceseii, fără ca să putemū da ca densii temeiū vanității noastre. Din punctū de vedere maghiarū, multe lucruri se potū scusa din acelea ce s'au întemplatū în Ungaria, dér nu face serviciu salutarū poporului maghiarū acela, care scriindu-i istoria nu o înalță la unū nivelū Europeanū, și prin acesta nu ridică cu sine și națiunea de pe orizontulū îngustū, în carele s'a cufundatū sub lungulū periodū în care a trăitū viață patriotică dér nu europeană (midön hazai, de nem europai élelet élt).

Pag. 177. În adevărū acasă, în timpulū revoluțiunii multe, bat ote le-am hasardatū pentru cauza comună, dér trebuie să mărturisescū, că pățimescū mai multū în exilū; mai multū, pentru că a trebuitū să combatū procederea, politica și seducerile lui Kossuth.

Pag. 181. Maurițiu Lukats s'a reîntorsū dela Bruxella; până la 1849 a fostū secretarū presidialū lângă ministrulū Kláuzal; ba în ședințele comisiunii de apē-

La 23 Septemvre batalionulū 3 din Regimentulū 2 de infanteriă părăsesce orașulū nostru pentru a merge în Bosnia, în noua sa garnisonă Zvornicū. Suntū 28 de ani de cānd părți de trupe din acestū Regimentū (parte mare romānescū) ținurā garnisona în Făgăraș. În acestū timpū cetățenii noștri contractarā obiceiulū, își întărîrā credința a vedea în comandantū, oficeri și grade o trupa dēmnă și pētrunsă de spiritulū umanū și amicalū-sozialū. În acestū șirū de ani, buna înțelegere și armoniă între acastă trupă și cetățenii noștri fū frumōsa legătură în relațiunile sociale private și publice, încātū nouē cetățenilorū ni se impune plăcuta datoriă ca, în recunoștința acestorū frumōse calități, precum și în reamintirea multorū avantaje materiale ce acastă trupă a oferitū orașului nostru, să 'i mulțumimū din sufletū și să 'i dicemū la revedere. Comandantulū supremă alū armatei precum și patria pōte fi mândră de trupa, care în timpū de pace își cunōscē atātū de bine chiemarea și de sigurū și în rēșboiu își face datoriā sa.

În onōrea acestui batalionū (aprobe întregū romānescū) orășenii deterā la 21 c. unū banchetū solemnū. Norocū, onōre și victoriă se înșoțescă pretutindenea acastă trupă, care credū că fū ultima garnisonă în orașulū nostru din Regimentulū Alexandru!

Precum esprimāmū acestū căldurosū adio trupeii ce plecā, așa salutāmū de bună venire și pe batalionulū 28 de vânători (romānesci), care ne sosescē în locū la 23 c. Sperāmū ca aceeași relațiune armonică să se stabilēscă și între noulū batalionū și orășeni, cum au fostū cu garnisona de până acum. Dorimū ca noiei trupe să 'i placā în orașulū nostru, căci de amicitia și prevenirea caracteristică a cetățenilorū credū că ea nu va fi lipsită.

Aceăși fōiā mai scrie.

Batalionulū 28 de vânători părăsi adl diminețā la orele 7 Sibiulū spre a merge în garnisonă la Făgăraș. Întregū Sibiulū se desparte greu de acastă trupă, care în îndelungulū timpū cātū a făcutū aci garnisonă și-a câștigatū simpatia cetățenilorū. Sibiulū, care de multū a totū avutū vânători în garnisonă, va fi lipsitū în viitorū de acastă frumōsă armă. În loculū acestui batalionū sosescē astăđi din Orlatū alū 4 batalionū din Regimentulū Nr. 82.

TELEGRAMĂ PART. A „GAZ. TRANS.“

Brețcu, 5 Octomvre.

Adunarea Reuniunii învățătorilorū romāni din districtulū X Brașovū e forte bine cercetată, primirea a fostū căldurosă, înreligița locală romānă și maghiară forte animată, participanți streini suntū: protopopolū cath. Balint Laszlo, învățătorū, și personalulū primăriei. La prădulū comunū s'au ținutū toasturi însuflețite.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alū „Gaz. Trans.“)

PARIS, 6 Octomvre. — În 81 departamente au fostū aleși în parlamentū 165 conservatori și 161 republicani de culorile vechi. Conservatorii câștigă 88 de mandate. 202 balotage (alegeri nouē din cauza neîntrunirii majorității voturilor) suntū de lipsă. Din cinci departamente rezultatulū este încă necunoscutū.

Foile republicane din Parisū ȳicū, că ȳiua de alaltăeri a fostū o ȳi rea pentru Republică.

rare (honvédbizottmány) reprezenta pe întregulū ministerū, după ce Trefort a fugitū (Trefort megszökött.) Acestū Lukats e unulū dintre omenii cei mai onești și naturali. Cu Kossuth nu putea simpatiza pentru șarlataneriile și comediele sale. Mi-a spusū despre densulū două fapte:

Una: l'a provocatū (pe Lukats) să scrie în „Pesti Hirlap“ (ȳiarulū lui Kossuth) promițēndu-i pentru fiecare articolū 100 fl. în urmă a scrisū unulū despre relațiunile esterne; însă s'a miratū cānd a vedutū o străformare mare în acelū articolū; adecă s'a întretesutū în elū unū elogiu și o înălțare grandioasă a lui Kossuth, cari așa de bine se potrivēu acolo, ca nuca în pārete, deorece articolulū trebuia să abstragā dela orī-ce persoană; nu i-a mai scrisū, dér nicī Kossuth nu l'a imbiatū cu banii.

Alū doilea casū: În Pesta era unū comitetū opoșionalū. Scopulū fū, ca vorbiriie întrunirei patriotice de apērare (védegylet) să se tipārescā în străinătate. Kossuth încă și-a trimisū lunga sa cuvēntare, prelucrată cu cea mai mare diligență, și totuși aninā o observare, că editorii nu suntū responsabili pentru aserțiunile și datele speciale, căci au fostū necesitați a compune cuvēntarea numai după însemnări stenografice și după memoriă; acesta era o apucătură ridiculōsă; trebuia să ne gândimū că nu se increde în aserțiunile sale, nicī în esacitate datalelorū, de aceea voiesce a-și ținē o cărare deschisă pentru a și-le putea denega.

(Va urma.)

ȳiarulū „Gaulois“ în sēra ȳilei cānd a sositū scirea despre învingerea conservativilorū, a iluminatū frontulū clădirei redacțiunii și administrației sale cu numele aleșilorū 175 deputați conservativi, ce strălucea în lumina flacārilorū gazului. Înaintea acestei clădiri se adunā o imensă mulțime de omeni și se iscarā certe și turburări. Massele aruncarā cu petri și se slobozirā și câteva focuri de revolverū în feestrile redacțiunii lui „Gaulois“. Poliția a trebuitū să intervinā, ca să restabilēscā ordinea.

GALAȳI, 5 Octomvre (teleg. part.). — Se susține că oficerii ruși, cari se retragū prin Romānia din Bulgaria, iau cu ei din Basarabia pe alți oficeri și sub-oficeri, ruși și se întorcū cu toții pela Bender, Reni, Galați, Dunāre, Marea nēgră éraš în Bulgaria și Rumenia.

DIVERSE.

Unū romanțū rusū. — Se scrie ȳiarului „L'Indépendance belge“, că tribunalulū din St. Petersburg se va ocupa în sesiunea viitoare o afacere dintre cele mai ciudate, unū adevēratū subiectū de dramă seu de operetă. Ecā faptele: Unū ore-care T...., tēnērū dintr'o bună familiă și îndestulū de avută, voia să între ca voluntarū în serviciulū militarū. De două ori se presintā pentru a trece esamenulū cerutū, fără să pōtā fi primitū. Cu totulū tristū, era aproape să renunțe la visulū său favoritū, cānd într'una din ȳile primi visita amicului său S..., unū tēnērū locoteninte demisionatū din armatā. Elū îi spuse cele întemplate și S.... ȳise în glumă: „Ei bine! vrēi să trecū esamenulū în lobulū teu?“ Propunerea acesta îi plăcū lui T.... și stārul de amiculū său se și pui gluma în execuțiune. În scopulū acesta cei doi amici luarā următoarea înțelegere: S... va lua documentele lui T... și se va duce pentru câteva ȳile în Rusia de mēđă-ȳi. Acolo va trece esamenulū de voluntarū de clasa a 2-a, va intra într'unū regimentū orecare, va cere în urmă să fiā transferatū la St. Petersburg unde va aduce lui T.... uniforma și actele privitoare la intrarea sa în armatā. În timpulū acesta, T.... se va servi de actele lui S.... Acestū planū fiindū sfirșitū, cei doi nu mai perdurā timpū. S... plecā sub numele de T...., care, la rēndulū lui, părăsi casa părintescă și se instalā, sub numele de locotenintele S..., într'o locuință separată. După cātva timpū, T.... primi din Odesa scrisōrea următoare: „Bucurā te, căci am trecutū esamenulū și am intratū în regimentulū din N...., māne voiu cere să fiū transferatū la St. Petersburg.“ T...., forte încāntatū, aștepta cu nerăbdare momentulū în care să primēscā uniforma. Dér ecā lucrurile unde incepurā să se incurce. Faptele de cari vorbimū se petreceau în momentulū rēșboiului ruso-turcū. Într'o bună diminețā, T.... primi dela S.... scrisōrea următoare: „Vai! este cu neputință să fiū transferatū la St. Petersburg. Rēșboiulū a fostū declaratū și regimentulū meu va trece peste o sēptēmēnă Dunārea. Adio! Vomū vedea mai tārȳiu ceea ce este de făcutū. Pentru momentū trebuie să mergemū înainte.“ După două luni, T.... primi următoarea telegramă laconică: „Poți să fi multămitū, am fostū numitū oficerū.“ Rēșboiulū luā proporțiunī și mai mari. S... se aflā cu regimentulū său în feța Plevnei, unde se luptā cu curagiu și fū rănitū. Ca recompensă, alū doilea locoteninte T...., primi crucea S-ului George. T... este ținutū în curentū de totū ce privesce pe celū ce pōrtā numele său, a cărui sortă ilū îngrijescē forte multū. Decă, de exemplu, mōre bietulū T.... trebuie să aibā o esistință neegală, căci oficialū elū nu va numēra printre cei vii. Pentru culmea nenorocirei, primesce din Kișineff următoarea scrisōre: „Acum sunt bine. Din cauza sănătății mele sdruncinate, am fostū numitū șefū de depositū alū regimentului N... Dér aici mi s'a întemplatū o nenorocire: am jucatū cărți și am perdutū 2000 de ruble aparținēndū fiscalui și ecā că am să fiū judecatū ca escrocū.“ T... era aproape să și pērdā mintea. Numele lui era să fiā desonoratū. Dér următoarea scrisōre ilū mai liniști: „Stēua mea încă strălucescē, sunt curatū ca o columbă. Tribunalulū m'a achitatū.“ Trecurā șase luni fără ca T..., să mai primēscā vr'o scire; în fine, primi o scrisōre care-lū lovī ca unū trāsnetū: „De sigurū că ai să mă ceuzi, și cu dreptū cuvēntū, dér n'am pututū face altmintreala; mi s'a întemplatū unū lucru la care nu te-ai fi așteptatū niciodată, m'am căsătoritū. Trebuia să facă acesta; amū și unū copilū.“ Se pōte lesne înțelegē disperarea lui T... Elū iubea p'o jună fată pe care voia s'o ia de soțā, iudată ce și-ar fi reluatū numele. Dér iacā că amiculū său se căsătorește și rămāne pentru totdeuna nefericitū. Rēșboiulū se terminā. Într'o bună diminețā S... scrie lui T...: „Viū la tine cu soțā și copilulū meu. Cautā cum vei putea să scapi din încurcatură. Eu am suferitū prea multū: mi-am perdutū timpulū și sănătatea. Acum lucrēzā tu cum vei sci mai bine: scōte-ne din încurcatură în care ne aflāmū.“ După câteva ȳile, S... sosl cu soțā și copilulū său și se coborī la T.... După ce se îmbrățișarā, se desbracă de uniformă și ȳise lui T....: „Ecā-ți uniforma cu crucea St. George, și ecā asemenea soțā și copilulū tēu!“ La aceste cuvinte, tēnēra femeia rămase încremenitā; cāđēndū în urmă bolnavă, muri în scurtū timpū de durere. T.... neputēndū să mai suferē situațiunea sa anormală, mărturisī totulū judecātorului de execuțiune. Ecā pentru ce tribunalulū din St. Petersburg va avea să se pronunțe asupra purtării celorū doi tineri. — „Romānulū.“

Numere singuraticē a 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potū cumpēra în tutungeria lui I. GROSS.

Editorū: Iacobū Mureșianu.

Redactorū responsabilū: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena

din 5 Octombrie st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Amortisarea datoriei, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 18 Septembrie st. v. 1885.

Table with 3 columns: Item name, Cump. (buy), and vënd. (sell). Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Impr. oraș. Buc., etc.

Schimbare de locală.

Subscrisulă facă cu stimă cunoscută onoratului publică că Localulă meu de friseur și de parfumeriă l'amă mutată în strada Căldărariloră Nr. 486. Mulțumindă pentru încrederea ce mi s'a dată până acuma rogă pe onorații mei mușterii ca să mă onoreze cu clientela d-loră și în localulă cel nou.

Cu distinsă stimă Franciscă Kropacsy.

Nru. 45.

(2 3)

Concursă.

Pentru ocuparea postului de învățatoră suplentă la școlă poporală română greco catolică din Rodna-nouă, comitatulă Bistrița Năsăudă, prin acăsta se escrie concursă până în 18 Octombrie 1885.

Emolumentele suntă: 200 florină v. a. salară anuală plătită în rate lunare anticipative, apoi 20 florină v. a. relută de cuartiră și lemne de arsă, din fondulă scolastică locală.

Doritorii d'a ocupa acăstă postă au a-și așterne recursele loră prevădute cu testimoniulă preparaulă, atestată de cualificațiune, și pentru limba maghiară, precum și testimoniu despre diligență și moralitate, decă a servită ca docente și în altă comună, subsemnatulă senată scol. până la susă ficsatulă termină.

Dela senatulă scolastică confesională gr. cat.

Rodna-nouă în 27 Septembrie 1885.

Președintele:

Ilarionă Filipoiu.

parochă gr. cath.

Notarulă:

Ion Tivadaru.

învățătoră confes.

Concursă.

Pentru ocuparea postului de învățatoră la școlă confesională gr. cat. din St. Iosefă se escrie concursă până în 20 Octombrie 1885 st. n. cu emolumentele următore: a) Salară anuală de 200 fl. v. a. plătită în rate lunare parte din fondulă școlă, parte din casa alodială a comunei St. Iosefă; b) 6 orgii lemne; c) cuartiră liberă.

Doritorii de a ocupa acăstă postă au a-și așterne rugarea cu tôte documentele de cualificare recerute prin lege. Suplicele intrate mai târău nu se voră primi.

Din ședința senatului ținută în St. Iosefă la 26 Septembrie 1885.

Senatulă.

Anunțămă aceloră onorați cetitori, cari voră binevoi a se abonă la fôia noastră de aici încolo că avemă încă în rezervă numeră dela începutulă anului 1885, prin urmare potă să aibă colecțiunea întregă.

Administratiunea Gaz. Trans.

Mersulă trenuriloră

pe linia Predeală-Budapesta și pe linia Teiușă-Aradă-Budapesta a tei ferate orientale de stată reg. ung.

Large table with 4 main columns: Predeală-Budapesta, Budapesta-Predeală, Teiușă-Aradă-Budapesta, and Budapesta-Aradă-Teiușă. Each column contains a list of stations and their respective train times for different services (omnibus, accelerated, etc.).

Nota: Orele de nopțe suntă cele dintre liniile grăse.